

Eelnõu seob raskemate liiklusväärtegude karistused rikkuja sissetulekuga

22.08.2017. Justiitsministeerium saatis kooskõlastusringile karistusseadustiku jt seaduste muutmise eelnõu, mis seob raskemate liiklusväärtegude karistused õigusrikkuja sissetulekuga, kuid vähem tõsiste rikkumiste puhul võimaldab senisest paindlikumat ja kergemat reageerimist, näiteks tingimisi karistust.

Justiitsminister Urmas Reinsalu sõnul on plaanis ulatuslik väärteokaristuste reform, mille üheks eesmärgiks on individuaalse lähenemise kaudu mõjutada inimesi rikkumistest hoiduma ja teiseks eesmärgiks vähendada nende süütegude hulka, mille eest mõistetavad karistused jätavad inimesele jälje karistusregistrisse.

„Ohtlike väärtegude puhul nagu joores juhtimine, kiiruse ületamine enam kui 41 km/h või rooli istumine pärast seda, kui isikult on juhiluba ära võetud, peab riigil olema võimalus karistada rikkujaid selliselt, et see rikkujale mõju avaldab. Praegune rahatrahvisüsteem mõjutab paratamatult erineva sissetulekuga isikuid erinevalt – mõne isiku jaoks on trahv väga suur, teise jaoks aga märkamatu ega avalda mingit mõju edasisele käitumisele,“ nentis Reinsalu. Minister rõhutas, et kuritegude puhul meil juba kehtib põhimõte, et rahalise karistuse suurus on seotud sissetulekuga.

Samal ajal tuleks Reinsalu sõnul vältida seda, et riik karistustega üle reageeriks. „Vähem ohtlike väärtegude eest tuleks kohaldada fikseeritud suuruses mõjutustrahvi, mida ei kanta karistusregistrisse,“ märkis justiitsminister. „Muudatusega väheneks kolmandiku võrra nende väärtegude arv, mis jätavad inimesele jälje karistusregistrisse.“

Eelnõus nähakse ette mitmeid meetmeid, mis muudavad väärtegude eest karistamise regulatsiooni paindlikumaks.

Kui väärtegu menetletakse kiirmenetlusena, väheneb trahvisumma eelnõu järgi automaatselt kolmandiku võrra. Ka siin on eeskuju võetud kriminaalmenetlusest, kus lühimenetluse puhul karistust kolmandiku võrra vähendatakse. Karistuse vähendamise põhjuseks on asjaolu, et kiirmenetlust saab rakendada vaid isiku nõusolekul, riigil aga aitab see kokku hoida nii aega kui raha.

Samuti kavandab justiitsministeerium võimalust lisada ka väärteomenetluse tingimisi karistamise võimalus, sest sarnaselt kriminaalkaristusega on ka väärteokaristuse üks eesmarke mõjutada süüdlast edaspidi süütegude toimepanemistest hoiduma ning esmakordselt rikkumise toimepannud süüdlasel võiks olla võimalus katseajal näidata enda paranemist. Kui isik aga üheaastase katseaja jooksul uue väärteo toime paneb, pööratakse varasem karistus täitmisele ning sellele lisandub uue teo eest mõistetud karistus.

Eelnõu pikendab ka rahatrahvi vabatahtliku tasumise tähtaegu. Muudatuse eesmärgiks on vähendada majanduslikult vähekindlustatud isikutele rahatrahvi kohaldamisega kaasnevat üleliia negatiivset tagajärge. Kehtivas õiguses tuleb rahatrahv tasuda 15 päeva jooksul, kuid üldjuhul saavad inimesed Eestis palka kord kuus. Nii võib juhtuda, et süüdlasel on väga keeruline tasuda trahvi tähtaegselt, trahvinõue võib jõuda kohtutäituri kätte, mis toob lisakulutusi. Seetõttu on kavas pikendada rahatrahvi tasumise tähtaega praeguselt 15 päevalt 45 päevani.

Viimase olulise muudatusena on plaanis loobuda väärteokaristusest seal, kus see ei ole õiguskuuleka käitumise saavutamiseks hädavajalik. Näiteks on suitsuanduri paigaldamise kohustus küll äärmiselt tähtis tuleohutuse seisukohalt, kuid selle tagamiseks ei ole tarvis väärteokoosseisu. Riigi peamine eesmärk on kaitsta inimesid ning veenduda, et suitsuandur saaks kinnitatud sinna, kuhu nõutav. Seda eesmärki on võimalik saavutada läbi haldusõiguslike meetmete, näiteks ettekirjutuse ja sunniraha kohaldamise.

Eelnõu seob raskemate liiklusväärtegude karistused rikkuja sissetulekuga

Avaldatud veebilehel Eesti Kohtuekspertiisi Instituut (<https://www.ekei.ee>)

Allikas URL:

<https://www.ekei.ee/et/uudised/eelnou-seob-raskemate-liiklusvaartegude-karistused-rikkuja-sissetulekuga>